

Näringsdepartementet
Avdelningen för näringsliv
Enheten för marknad och konkurrens

n.remissvar@regeringskansliet.se
catherine.versini.bovin@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-01-24

**REMISSYTTRANDE;
Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen
(SOU 2021:60)
(Ert diarienummer N2021/02580)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar drygt 5 640 medlemsföretag med över 8 120 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerat betänkande och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Förslagen i betänkandet

I betänkandet föreslås i huvudsak följande.

- Bestämmelserna om hotelltillstånd i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse (hotellagen) ska upphävas och de som önskar driva hotell ska inte längre behöva ansöka om eller beviljas tillstånd för att driva sådan rörelse – och inte heller behöva utse föreståndare. I stället ska en anmälningsskyldighet införas.
- En liten befintlig byggnad i en strandskyddszon ska kunna ersättas av en annan liten byggnad utan krav på dispens, även i de fall som det innebär en ändrad användning av byggnaden, om den ändrade användningen inte har uppenbar negativ betydelse för att tillgodose strandskyddets syfte. Förenklingen föreslås genomföras genom en ny bestämmelse i Miljöbalken, och en ny bestämmelse i plan- och bygglagen.

- Ett varningssystem ska införas i förhållande till transportföretagen. Om en överträdelse av reglerna om kör- och vilotid inte är så allvarlig att sanktionsavgift måste påföras ska Transportstyrelsen i stället meddela transportföretaget en varning.
- Ovan angivna regler Reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.
- Utredningen bedömer – mot bakgrund av att många mikroföretag (i enlighet med EU:s definition är ett mikroföretag ett företag med färre än 10 anställda och en årsomsättning eller balansomsättning som understiger två miljoner euro) upplever stora problem inom olika områden i kontakt med myndigheter – att det föreligger ett behov för myndigheter att förenkla för mikroföretagen. Det behövs enligt utredningen ett ökat fokus och ett löpande arbete med reglers kvalitet för att reducera regelbördan och därmed förbättra företagens konkurrenskraft, tillväxt och innovationsförmåga.
- Utredningens bedömning är att förvaltningslagen inte ensam räcker till, utan att det behövs tillkommande styrningsåtgärder för att säkra att myndigheterna efterlever de krav som framgår av bland annat förvaltningslagen, men också för att myndigheterna ska arbeta mot målen för förenklingspolitiken. Det behövs i dessa frågor enligt utredningens uppfattning tillkommande styrning av myndigheterna från regeringen.
- Utredningen anser att riksdag och regering behöver vidta åtgärder för att nå de förenklingspolitiska målen och bedömer att vad som behövs är konkreta åtgärder, inklusive omprövningar av regler och finansiering och styrning av myndigheter, för att säkra att de uppsatta målen nås.
- Regeringen ska skriva in i myndigheters regleringsbrev att de ska, ett givet datum, ha en handläggnings- och kvalitetsgaranti för sin verksamhet. Myndigheterna ska varje år, i årsredovisningen, rapportera utfall för de uppsatta garantierna samt vid avvikelser, rapportera orsak till avvikelserna och en förbättrings- och åtgärdsplan. Förvaltningsmyndigheter på statlig, regional och kommunal nivå ska på sina hemsidor informera om förväntad handläggningstid för sina olika ärendetyper som riktar sig mot företag.
- Regeringen ska tillsätta en utredning om hur kommunallagen kan uppdateras och moderniseras så att det förtydligas hur kommunerna ska arbeta med genomförandet av målen för förenklingspolitiken, samt arbeta med tillämpning av service- och rådgivningsskyldigheterna enligt förvaltningslagens 5–11 §§.
- Regelrådets mandat och resurser bör stärkas för att uppnå förbättringar av det befintliga systemet för ex-ante utvärdering vid regelgivning, bl.a. genom att:
 - Regelrådets mandat och resurser stärks,

- Regelrådet ges återremitteringsrätt i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, och
- 5 § i förordning om konsekvensutredning vid regelgivning stryks eller omformuleras.

• Det bör i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning införas ett krav om att konsekvensutredning ska innehålla en redogörelse för hur och när den regel som föreslås ska utvärderas.

• Ett kansli för förenklingspolitikens genomförande bör inrättas inom Regeringskansliet, bl.a. för att säkra en sammanhållen process för att säkra att regelgivning baseras på proportionalitet, samhällsekonomisk effektivitet och målen för förenklingspolitiken.

• Det föreslagna kansliet för förenklingspolitiken bör också ha i uppgift att
- ta emot anmälningar av regler som upplevs problematiska utifrån beaktande av proportionalitet, samhällsekonomisk effektivitet och målen för förenklingspolitiken,
- i samverkan med lämpliga myndigheter upprätta en process för att identifiera vilka sådana anmälda regler som behöver genomgå en fullständig utvärdering, och
- säkra att en fullständig ex-post facto utvärdering görs av de regler som anmälts och som identifierats för vidare utvärdering genom den ovan nämnda processen.

• Befintliga regelverk bör utvärderas systematiskt och löpande.

• Regeringen bör låta utreda hur ett system med efterhandsdebitering för tillstånds- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd och för detaljhandel med tobaksvaror skulle kunna närmare utformas.

• Regeringen bör låta utreda och lämna förslag med innebörden att kravet på danstillstånd i ordningslagen (1993:1617) ska upphävas helt, och utreda om det eventuellt skulle behövas ändringar i andra författningar som konsekvens av upphävandet av kravet på danstillstånd.

I betänkandet föreslås även ett antal förändringar i bokföringslagen (1999:1078), i syfte att modernisera densamma. De förändringar som föreslås i den delen är huvudsakligen följande.

• Enligt nuvarande bestämmelser i bokföringslagen är företagen skyldiga att bevara ursprungligt material med räkenskapsinformation även om räkenskapsinformationen har överförts till ett nytt material. Det är inte tillåtet att förstöra det ursprungliga materialet före det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Utredningen föreslår att detta förbud avskaffas samt att bestämmelsen om överföring av räkenskapsinformation ska ändras genom att kravet på överföring på ett

betryggande sätt ersätts med ett krav på att överföringen endast ska få genomföras om den inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner. Ändringen är enligt betänkandet avsedd att vara ett förtydligande, snarare än en skärpning, av det nuvarande kravet.

- Språket i 7 kap. bokföringslagen ska moderniseras, bland annat genom att termen ”maskinläsbart medium” ersätts med ”elektroniska handlingar” samt att begreppet ”mikroskrift” ska utmönstras.
- Vidare föreslås en modernare och mer konsekvent reglering av former för bevarande, innebärande att elektroniska handlingar ska bevaras med sitt ursprungliga informationsinnehåll och format.
- Reglerna i 4 kap. 4 § bokföringslagen för företag som bedriver flera verksamheter och har skilda bokföringar för de olika verksamheterna föreslås ändras på så sätt att sådana företag inte ska vara skyldiga att löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på en gemensam plats. I stället ska sådana företag löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på ett sätt som möjliggör en överblick över den samlade verksamhetens ställning och resultat. Detta bedöms ge ett visst ökat handlingsutrymme för företagen.
- Stiftelselagen och lagen om kommunal bokföring och föreslås anpassas till ändringarna i bokföringslagen.
- Utredningen har även övervägt ett avskaffande av bokföringslagens krav på förvaring av räkenskapsinformation i Sverige samt kraven på anmälan respektive ansökan för förvaring av elektronisk räkenskapsinformation utomlands. Utredningen anser dock att de kontroll- och bevisintressen som bär upp reglerna fortfarande gör sig gällande och att de skäl som talar för att de aktuella kraven bör avskaffas inte har sådan tyngd i förhållande till de motstående intressena, att kraven för närvarande bör avskaffas.
- De föreslagna lagändringarna i dessa delar föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.
- Utredningen har vidare haft i uppdrag att överväga om reglerna om årsbokslut ska förenklas, men lämnar inte några förslag om sådana förenklingar.
- Slutligen har utredningen haft i uppdrag att föreslå de förändringar som behövs för att skapa en så ändamålsenlig och tydlig avgränsning som möjligt för vad som bör vara tillåtet i fråga om s.k. kombiuppdrag. Ett sådant uppdrag innebär att någon som är verksam i samma revisionsföretag som den valda revisorn deltar i upprättandet av den bokföring som revisorn ska granska. Kombiuppdrag är sedan 2007 otillåtna för de största företagen och för de finansiella företagen. Utredningen konstaterar att de regler

om s.k. byråjäv i aktiebolagslagen och andra lagar, som reglerar när kombiuppdrag är tillåtet, är såväl otydliga som dåligt anpassade till den tekniska utvecklingen. Att möjligheten till kombiuppdrag även i fortsättningen i första hand bör regleras genom jävsregler i aktiebolagslagen och andra lagar. Enligt utredningens förslag ska kombiuppdragen regleras genom att byråjävsbestämmelserna för mindre, onoterade bolag formuleras som ett uttryckligt undantag från huvudregeln. Enligt den nya undantagsbestämmelsen ska det vara tillåtet för någon att vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder företaget vid fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen eller bolagets kontroll däröver, om biträdet avser rutinmässiga uppgifter eller avslutandet av den löpande bokföringen.

- I betänkandet föreslås också att ett motsvarande undantag ska införas dels i aktiebolagslagen när det gäller lekmannarevisorer och särskilda granskare, dels i stiftelselagen, revisionslagen och lagen om ekonomiska föreningar.

Visitassynpunkter på förslagen

Avskaffande av kravet på hotelltillstånd

Visita välkomnar mycket starkt förslaget att avskaffa kravet på hotelltillstånd i hotellagen och i stället ersätta detta med en ny bestämmelse om att hotellverksamhet ska anmälas till Polismyndigheten, för att underlätta tillsyn och kontroll.

Visita vill betona vikten av att anmälan är enkel och kostnadsfri samt att den givetvis – på sätt utredningen föreslår – kan erbjudas i digitalt format.

Ett upphävande av kravet på hotelltillstånd samt ersättande av detta med en anmälningsplikt är en fråga som Visita under många år har drivit och verkat för. Numera finns andra regler om bland annat brandskydd och tillsyn av verksamheter som säkerställer att verksamheten på ett hotell bedrivs på ett säkert sätt. Att just drift av hotell och pensionat, till skillnad från annan näringsverksamhet, kräver särskilt tillstånd från Polismyndigheten är i hög grad ologiskt och framstår som omotiverat.

Visita delar fullt ut utredningens bedömningar att nu gällande krav på hotelltillstånd utgör en inskränkning av näringsfriheten, att kravet innebär att administrativa kostnader och avgifter belastar hotellföretagare, att det existerar andra författningar som omhändertar skyddet av de väsentliga värden som kan antas ligga bakom hotellagen samt att kravet på hotelltillstånd inte motsvarar proportionalitetsprincipen – dvs. kravet på hotelltillstånd är inte nödvändigt för att uppnå ändamålet och inte heller det minst inskränkande alternativet.

Hotellagens bestämmelser och krav är sammantaget onödiga, belastar företagen på ett onödigt sätt och bör på sätt utredningen föreslår snarast möjligt upphävas och ersättas med en anmälningsplikt.

Förenklingar av regler om befintliga byggnader i strandskyddade områden

Utredningen föreslår en förenkling som innebär att en liten befintlig byggnad i en strandskyddszon ska kunna ersättas av en annan liten byggnad utan krav på dispens, även i de fall som det innebär en ändrad användning av byggnaden, om den ändrade användningen inte har uppenbar negativ betydelse för att tillgodose strandskyddets syfte. Förenklingen föreslås genomföras genom en ny bestämmelse i Miljöbalken, och en ny bestämmelse i plan- och bygglagen.

Förslaget innebär att den som innehar en befintlig liten byggnad i ett strandskyddsområde, ska få möjlighet att ersätta den med en byggnad som till storleken motsvarar antingen en så kallad Friggebod, eller maximalt ett så kallat Attefallshus, utan krav på dispens från strandskyddsbestämmelserna. Den som innehar en liten byggnad – t.ex. sjöbod, båthus eller annan liten byggnad eller fastighet – i ett strandskyddsområde, ska få en generell dispensfri möjlighet att uppföra en ersättande ny byggnad (eller ombyggd) i stället för den befintliga.

Visita delar utredningens bedömning att byggnader i strandnära lägen kan utgöra en mycket viktig produktionsresurs som kan vara avgörande för lokala småföretagares möjlighet att starta ett nytt företag eller skapa tillväxt i ett etablerat småföretag. Reglerna rörande strandskydd behöver – som utredningen konstaterar – förenklas på ett tydligt sätt.

Visita välkomnar sammantaget de föreslagna regeländringarna.

Utredning av ett system för efterhandsdebitering av tillstånds- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd och detaljhandel med tobaksvaror

I betänkandet anges att regeringen bör låta utreda hur ett system med efterhandsdebitering för tillstånds- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd och för detaljhandel med tobaksvaror skulle kunna närmare utformas.

Visita anser att det är av mycket stor vikt att tillsynsavgifter m.m. som debiteras företag tas ut i efterhand och inte på förhand – innan den tjänst som avgifterna avser har genomförts. Visita delar dock inte utredningens bedömning att dessa frågor skulle behöva bli föremål för fortsatt eller ytterligare utredning. Avgiftsreglerna för livsmedelskontroll har relativt nyligen förändrats – med införande av obligatorisk efterhandsdebitering enligt 7 § förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig

kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter – och de principiella frågorna kring efterhandsdebitering utreddes och prövades då.

Visita anser att ett införande av obligatorisk efterhandsdebitering på områdena alkohol och tobak kan och bör införas omgående och utan föregående utredning.

Utredning och förslag om upphävande av kravet på danstillstånd

Utredningen föreslår att regeringen bör låta utreda och lämna förslag med innebörden att kravet på danstillstånd i ordningslagen ska upphävas helt, och utreda om det eventuellt skulle behövas ändringar i andra författningar som konsekvens av upphävandet av kravet på danstillstånd.

Visita har under många år verkat för att ordningslagens krav på tillstånd för offentlig danstillställning – dvs. danstillståndet – helt ska avskaffas. Kravet på danstillstånd medför onödiga bördor för företagen, samtidigt som det inte finns några vägande skäl för att behålla det. En reglering där det krävs tillstånd från Polismyndigheten för att låta människor dansa saknar helt enkelt legitimitet. Vi ser det som självklart att människor som vill dansa ska få göra det utan att polisen har godkänt det i förväg och utan att företagaren riskerar att drabbas av böter eller fängelse samt få företagets serveringstillstånd ifrågasatt. Ett avskaffande av danstillståndet skulle också ligga i linje med den ståndpunkt som riksdagen redan i april 2016 gav uttryck för i tillkännagivandet i fråga om avskaffande av tillståndskravet avseende offentliga danstillställningar (bet. 2015/16:JuU20, rskr. 197 mom. 55 Tillstånd till offentlig danstillställning).

Att företagare kallas till polisförhör och utreds för brott på grund av att gäster har rört sig i takt på musiken på en restaurang utan danstillstånd – kanske har ”spontandans” uppstått när god stämning har rått på stället – framstår inte som rimligt. Det bör helt enkelt inte fortsätta att vara en polisiär uppgift att kontrollera om människor dansar och ingripa om det sker utan tillstånd. Hantering av eventuella ordningsstörningar och liknande kan hanteras inom ramen för annan lagstiftning och det finns som vi ser det inte något i realiteten bärande skäl till att behålla kravet på danstillstånd.

År 2018 publicerades departementspromemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20), som Visita gav in remissyttrande över till Justitiedepartementet i oktober 2018. Därefter har ingenting hänt i frågan.

Enligt förslagen i ovan nämnd promemorian skulle tillståndskravet förändras till att vara beroende av om danstillställningen utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Avgörande för den bedömningen skulle vara vissa riskfaktorer; tillställningens natur, det förväntade deltagarantalet, samt tiden och platsen för tillställningen. Avsikten är enligt utredaren att förslaget ska leda till en lättnad och

minskad byråkrati, utan att göra avkall på ordningen och säkerheten. Promemorian innehåller även ett förslag på hur ett fullständigt avskaffande av kravet på danstillstånd kan genomföras rent lagtekniskt. Ett sådant avskaffande av tillståndskravet är dock inte något som utredningen rekommenderar.

Visita anser att det är angeläget att kravet på danstillstånd avskaffas fullt ut och att detta sker omgående. I första hand bör detta kunna verkställas utan ytterligare utredning, med den tidsutdräkt en sådan skulle medföra. Och ett alternativ med sådant avskaffande av tillståndskravet finns alltså i den nämnda promemorian. För det fall ytterligare utredning av någon anledning ändå bedöms vara nödvändig inför avskaffandet av kravet på danstillstånd bör sådan inledas snarast och genomföras mycket skyndsamt.

Förenklingar i myndigheters tillämpning av olika regelverk m.m.

Coronavirusets effekter har under lång tid och med full kraft slagit mot besöksnäringens jobb och företag. Över 100 000 personer har varslats, permitterats eller förlorat sin anställning. Detta i den näring som i särklass anställer störst andel från grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden, unga och utrikes födda. Situationen riskerar på sikt att innebära en katastrof för hela samhället.

Besöksnäringen kommer att stå inför stora utmaningar även efter att den mest akuta fasen i pandemin är över. Det kommer behövas kraftfulla stimulans- och återstartsåtgärder för att återigen få igång tomma hotell, restauranger och konferensanläggningar, speciellt eftersom flera av de utlovade och beslutade stödåtgärderna dragit ut på tiden. Detta har i sin tur inneburit stora svårigheter och hög beläning för besöksnäringens företag. Genom att återstarta besöksnäringen kan jobb och företag räddas och nya skapas.

Det föreligger alltså ett mycket stort behov av olika typer av förenklingar för företagen inom besöksnäringen. Att så är fallet framgår även tydligt av betänkandets genomgång av mängden uppgifter som bl.a. hotell- och restaurangföretag måste lämna till myndigheter, de myndighetskontakter som krävs för att starta en restaurang, handläggningstider för myndighetsärenden i hotell- och restaurangbranschen m.m.

Visita välkomnar huvudsakligen och mot denna bakgrund utredningens ansatser och förslag i dessa avseenden och ser dem som högst angelägna.

Visita ansluter sig härutöver till vad som i dessa delar anförts av Svenskt Näringsliv i remissyttrande.

Modernisering av bokföringslagen m.m.

Visita ansluter sig i denna del till vad Svenskt Näringsliv har framfört i sitt remissyttrande.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' followed by a long horizontal line.

Jonas Siljhammar
VD

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'S' followed by a horizontal line and a small dot.

Stefan Lundin
Chefsjurist